



Tamsalu Keskool 1957-1991



Tamsalu Mittetäielik Keskool

- Pärast sõda muudeti kool 7-klassiliseks (sellest nimetus „mittetäielik keskkool“).
- Endiselt toimus õppetöö Uudeküläs nn kivimajas ja puumajas. 1950. aastate alguseni ei olnud seal veel elektrit. Valgust andsid petrooleumilambid.
- Tegutsesid nõukogude ajal kohustuslikud oktoobrilaste, pioneeri- ja komsomoliorganisatsioonid. Kohustuslikku koolivormi veel ei olnud.



Õpetaja Karin Poom I klassi tunnis kivikoolimajas



K. Poom oma II klassiga 1955/1956. õppeaastal



Õpetaja Illa Kask oma klassiga kooli pargis 1958

Fotod: ERM Fk 2854:155, Eesti Rahva Muuseum, <http://www.muis.ee/museaalview/6466993> ja Tamsalu muuseumist

- Koolis käidi jalgsi Tamsalust ja ümberkaudsetest küladest. 1950. aastate lõpul suleti koolid Järvajõe ja Loksal. Ka sealsed lapsed tulid Uudeküla kooli.

1957 – Tamsalu Keskool

- 1957. aastal sai Tamsalu koolist keskkool. Avati 8. klass, kus asus õppima 21 õpilast. Tamsalusse hakati ehitama uut koolihoonet. Koolis olid eesti ja vene õppekeelega klassid.
- Paljudele jäid meelde pühendunult oma tööd tegeva vene keele õpetaja Jekaterina Kalinina toredas soome-eesti-vene segakeeles öeldud õpetussõnad: “Oppige, oppige, muidu kukute eksamenil maha!”
- Tehti sporti, tegutsesid ringid. Geograafiaring õpetaja Tammerki juhendamisel korraldas ekskursioone. Muuseas, ekskursioonile sõideti lahtises veoautokastis.



Fotol õpetajad Uudeküläs ülaltmaja ees 1950. aastate lõpul. Kauaaegne õpetaja Elsa Kurs ja koolitädi saadeti siis pensionile. Seisavad: vasakult esimene Julia Komp, direktor Aino Aul, Illa Kask, Karin Poom, tagareas hilisem koolidirektor Ants Korjus, tema ees Helga Tammerk, Luule Reinberg, Milvi Müürissepp, Meeri Voore, Leida Tammeleht, Jekaterina Kalinina. Foto Tamsalu muuseumist

1960 – õppetöö algus Tamsalus



Uue koolimaja avamine
1. septembril 1960. Avapeol pidas kõne direktor Aino Aul.
Fotod Tamsalu muuseumist



1961 – Tamsalu Keskooli esimene lend



Esimene lend alustamas keskkooliõpinguid Uudeküläs.
Klassijuhataja Milvi Müürissepp.
Foto Tamsalu muuseumis



Tamsalu Keskooli 11. klassi õpilased keemiatunnis. 1961.
Õpetaja Luule Reinberg.

EPM FP 189:87, Eesti Maaelumuuseumid SA, Eesti Põllumajandusmuuseum, <http://www.muis.ee/museaalview/3091249>



Esimese lennu vilistlased kooli 115. aastapäeval 1983.
Fotod Tamsalu muuseumist



Tamsalu Keskooli abiturientid. Mai 1962.

Foto G. Loss. Fotis. Rahvusarhiivi Fotoinfosüsteem. EFA.250.0.24833 http://www.ra.ee/fotis/index.php/et/photo/view?id=102909&_xr=5f42b0bf01a56

Tamsalu kooli lõpumärgi kavandi tegid esimese lennu lõpetajad. Seda on uhkusega kandnud kõik vilistlased



1970 – lõpetas Tamsalu Keskooli 10. lend

9. lend jäi nii väikseks, et 11. klassi pidid nad lõpetama Tapal.



Pildil tulevane 10. lend 7. klassis. Esireas matemaatikaõpetaja E. Karilaid ja klassijuhataja M. Korjus. Teisel pildil 10. lennu lõpuklassi õpilased koolimaja ees: Valentina Keiv, Mai Eilo, Maire Kirs, Sirje Tammekänd ja Silvia Niit. Kolm neist tulevased õpetajad. Fotod erakogust

Uue koolimaja ümbrus korrastati õpilaste ja õpetajate ühistööna



Matemaatikaõpetaja Enn Karilaid koos õpilastega kooli juurde rajataval staadionil töötamas.
Foto Tamsalu muuseumis



Füüsikaõpetaja Azari Bõtskovi algatusel ja juhatusel ehitasid poisid kooliaeda astronoomilise vaatlusonni ehk tähetorni.
Foto Tamsalu muuseumist

1960. aastatel rajati uue koolimaja juurde kooliaed. Selle eest hoolitses keemia- ja bioloogiaõpetaja Luule Reinberg. 1970. aastal koolide maa-alade ülevaatus tulemustest kirjutati kohalikus rajoonilehes: „Kõige meeldivama mulje jättis Tamsalu Keskooli maa-ala kujundus. Koolimaja ees on avar, tagasihoidlikult, kuid maitsekalt kujundatud haljasala väikese pargiga, millega külgneb staadion. Kooliaed, kasvuhoone ja astronoomiline vaatlusonn paiknevad staadioni otsas. Siin-seal ilupõõsaste rühmad.“

1. juuni 1969 – Tamsalu kooli esimene laulu- ja tantsupäev

Koorijuhtideks on olnud lauluõpetajad Hinge Kelder, Aksel Kuus, Heidi Mägi, rahvatantsurühmade õpetajateks Vaike Viileberg, Koida Roosmaa, Milvi Ruuben, Ülle Feršel jt.



Esimese laulu- ja tantsupäeva rongkäik suundub Pihlaka pargi laululavale. Rongkäigu ees lauluõpetaja Aksel Kuus, kooli laulupidude traditsiooni algataja klassivälise töö organisaator Karin Poom ja kooli puhkpilliorkester. Puhkpilliorkester võttis osa ka laulupidude 100. aastapäevale pühendatud juubelilaulupeost Tallinnas 1969. Foto Tamsalu muuseumist.

1960.-1970. aastatel muutus koolivorm, kinnistusid traditsioonid



Klassijuhataja Aksel Kuus seitsmenda lennuga 1967.

Fotod Tamsalu muuseumist



Õpetaja Milvi Ruuben oma klassiga



Õpetaja Maire Tamm oma klassiga



Õpetaja Azari Bõtskov klassiga viimase koolikella päeval

Tamsalu Keskooli õpetajad 1960.-1980. aastatel



Fotol keskel direktor Aino Aul



Õpetajate pildil kooli staadioni ääres ja võimlas teiste seas legendaarne direktor Ants Korjus



Õpetajad kooli uues aulas 1980-te alguses

1981-1982 – koolimaja sai juurdeehituse

Direktor Mart Lepiksoo ajal ehitati koolimaja ühte otsa juurde õppeklassid ja maneež, teisele poole aula ning köögiplakk. Nõukogudeaegne ehituskvaliteet ja -materjalid olid viletsad, nii et uutest ruumides oli külm, eriti talvel.



Fotod koolimaja juurdeehituse ajast. Esimene foto veebruaris ja teine Mais 1981. Fotod Enno Kapstas. Allikas: Fotis EFA.383.0.106469 ja EFA.383.0.106546



Valminud juurdeehitus staadioni poolt vaadatuna.
Foto 1985. Eesti Arhitektuurimuuseum. EAM Fk 7757



Meelde jäävad hetked igasügisestest tööst kohalike majandite põldudel.
Foto Toomas Huik. ETA



Teine kohustus nõukogude ajal: pioneeriks astumine ja rivivõistlused



...aga ka kooli laagrid Naisteväljal, matkad ja ekskursioonid. Pildil õp Roosmaa oma klassiga



Lõbusad ja töökad suved õpilasmalevas. Põdrangu EÕM, rühmajuhid A. Tops, V. Viileberg, H. Mägi



Koolis on olnud au sees sport. Suusataja Krista Lepik. 1978? Foto: Karl Vasterstein. ESM F 430:80/B 6453



Laul, tants ja pillimäng on õpilasi saatnud kogu kooliaja. Ja kus mujal kooliaasta jooksul õpitut näidata kui oma kooli laulupeol



Koolijuhid

1944 Ott Arviste
1946 Richard Sova
1947 Einard Pöder
1952 Ella Piiskoppel
1953 Meeri Tiido
1954 August Anderson
1959 Aino Aul
1967 Ants Korjus
1978 Mart Lepiksoo
1985 Saima Hiimäe
1988 Ain Aasa

Koostas Maie Nõmmik, Tamsalu muuseum



Tamsalu kooli eelkäijad

Tamsalu

- Tamsalu sai alguse väiksest mõisast. Mõisa (Tamsal) on esmakordselt mainitud 1512. Tamsalu arengule panid aluse raudtee ja lubjatööstuse rajamine 19.sajandi teisel poolel.

Uudeküla vallakool 1863. aastast

- Tamsalu kooli eelkäija – Uudeküla vallakool – tegutses Õpetatud Eesti Seltsi küsitluse andmetel juba **1863. aastal**. Õpetajaks oli **Hindrik Kosta**. Kooli pidas ülal kohalik mõis. Lapsi õpetati ühes talumajas Järvajõe poole mineva tee ääres. Maja enam alles ei ole.
- Uudeküla kuulus siis Uudeküla-Tamsalu valda Ambla kihelkonnas Järvamaal.
- Koolis oli 2 klassi. Õppetöö algas 15.oktoobril ja lõppes 15.aprillil. Õpiti lugemist, kirjutamist, usuõpetust, rehendamist, vene keelt, ka koorilaulu.
- 1872 – 1897** (25 aastat) oli koolijuhatajaks **Jakob Karelson**. Ta mängis viiulit ja juhatas laulukoori. Kooriga võeti osa Eesti teisest ja kolmandast üld-laulupeost (1879 ja 1880). Jakob Karelson oli tüüpiline aktiivne ärkamisaja tegelane: kogus suulist rahvapärimust ja rahvalaule, tellis ajalehti.
- Õpilasteks olid kohalikud talulapsed, 19.sajandi teisel poolel ka Tamsalu raudteelaste ja lubjatehase tööliste lapsed.

Nõmmküla 2-klassiline ministeeriumikool

- 1909. aastast** allus kool Vene riigi rahvakoolide inspektorile. Tamsalu ja Uudeküla kuulusid nüüd Nõmmküla valda.



1909. aastal sai valmis uus koolimaja – nn kivikoolimaja.

Foto: Endine Tamsalu algkoolimaja, ERM Fk 2854:153, Eesti Rahva Muuseum, <http://www.muis.ee/museaalview/646697>

- Õpilasi oli 1909. aastal 42, 1916. aastal juba 122.
- Lisaks lugemisele, kirjutamisele, aritmeetikale ja usuõpetusele õpetati maateadust, ajalugu, looduslugu, füüsikat, ilukirja, joonistamist, käsitööd, võimlemist.
- Õppekeeleks oli 19. sajandi lõpust alates vene keel.
- Koolijuhatajaks oli algul Karl Augas, õpetajateks Veera Augas, August Merits, Aleksander Jaakson, Leonhard Subka. Nemad koos oma õpilastega on 1914. aasta kevadel tehtud fotol.

Foto Tamsalu muuseumist



Uudeküla algkool 1917-1919



Uudeküla 6-klassilise rahvakooli õpilased ja õpetajad aastal 1918 Uudeküla lähedal Sääse mõisa juures

Foto: Eesti Põllumajandusmuuseum. Fotokogu. EPM FP 86:2. <http://www.muis.ee/museaalview/2982430>

Tamsalu algkool 1919-1940

- Õppekeeleks sai eesti keel.
- Kool oli algul 4-klassiline, 1930. aastast 6-klassiline.
- Klassikomplekte oli nüüd rohkem. Ruumipuuduse tõttu oli osa klasse nn kivikoolimajas, osa aga Tamsalu mõisa härrastemajas (praeguse kultuurimaja kohal). See maja oli juba üsna viletsas seisukorras (katus jooksis läbi jne).



1931. aasta 1. jaanuarist õppisid nooremad lapsed kivikoolimajas ja vanemad Uudekülas kooli jaoks kordatehtud nn puumajas (endises Uudeküla mõisa härrastemajas).

Foto Tamsalu muuseumist

- Õpilasi oli ligi 200. See oli üks suuremaid maa-algkoole Järvamaal.
- Õppetöö algas kell 9, talvel kell 10 hommikul. Igal esmaspäeval koguneti hommikupalvusele.
- Koolijuhatajaks olid 1919-1930 Jakob Merits. Tema abikaasa Frederike Merits oli samas koolis õpetaja. 1923. aastal sai valmis nende maja Tamsalus. Seal paiknes algusest peale ka apteek, J. Mürgi pood ja elas Tamsalu esimene arst.



Foto Tamsalu muuseumist



1930-1931 oli koolijuhatajaks Peeter Kaik, seejärel 1931-1944 Herbert Tubro, kes mängis viiulit ja juhatas ka kooliorkestrit. Fotol Herbert Tubro.

Foto Järvamaa Muuseum. Fotokogu. PM F 2345:53 <http://www.muis.ee/museaalview/1658720>

- Koolivormi algul ei olnud, 1930. aastatel oli enamusel sinine kittel valge kraega.



1. klass kivikoolimaja juures

Foto:Virumaa Muuseumid SA. Fotokogu. RM F 1421:2. <http://www.muis.ee/museaalview/1323031>



Õpilased üלטmaja klassiruumis

Fotod Tamsalu muuseumist



6. klass õpetajatega



4. klassi õpilased ja õpetajad 1930. aastate lõpul nn puumaja ees. Õpetajad: esireas vasakult Peeter Kaik (ajalugu), Frederike Merits (matemaatika), Helmi Riipulk (eesti keel), Herbert Tubro, Elsa Kurs, Armilde Koch (4. klassijuhataja). Foto erakogust



Tamsalu 6-klassilise algkooli õpilased Uudekülas 1936. aastal. Fotolt on näha, et paljud õpilased kannavad noorkotkaste ja kodutütarde vormi.

Foto Tamsalu muuseumist ja Järvamaa Muuseumist. Fotokogu. PM F 3173:28 <http://www.muis.ee/museaalview/241577>



Keskkoolist gümnaasiumiks – Tamsalu kool Eesti Vabariigi ajal



15. veebruar 1995: Tamsalu keskkool nimetati Tamsalu gümnaasiumiks

Õpetajad:

1993 – 55 õpetajat

2017/2018 – 34 õpetajat

Õpilasi on 2020. aastate alguses ligikaudu 350 ja õpetajaid üle 30.

Lisaks õpetajatele on koolis haridustehnoloog, eripedagoog, sotsiaalpedagoog, abiõpetajad, võimalus saada psühholoogi abi.

Tamsalu kooli vilistlastest on õpetajana töötanud või töötavad: Merike Inno, Kristi Tops, Kaja Klaasimäe, Kadri Kask, Eva Jänes, pikemat aega Violetta Ilves, Evi Paukku, Maire Tamm, Riho Ringinen, Valentina Viilver, Marika Jeaser, Kaja Raudla, Elle Nurmsalu, Maie Nõmmik.



Õpetajad volbripäeval koolimaja ees

Foto Tamsalu kooli kodulehelt



Tamsalu gümnaasiumi õpetajad 2003/2004. õppeaastal

Koolimaja renoveerimine

1996 – Taani ja Eesti riigi abiga vahetati nn uue maja aknad, remonditi võimla, aula, söökla, algklasside maja.

2004 – renoveeriti põhjalikult algklasside maja.

2006 – koolimaja sai uue katuse ja ventilatsioonisüsteemi.

2010-2012 – Euroopa Liidu ja KOIT programmi ning valla abiga renoveeriti nn uus maja, osa klasse töötas remondi ajal kultuurimajas.



Uues majas jäid renoveerimise alguses alles vaid seinad.
Foto: Toomas Uudeberg



Foto: Arvet Mägi/Virumaa Teataja



Renoveeritud nn uus maja ja klaasgalerii, mis ühendab vanimat koolimaja osa uuega, 2012.
Fotod: Sirkel&Mall koduleht



Koolimaja 2012 ja jõulude eel 2019.

Fotod kooli kodulehelt

Koolis on head võimalused spordiga tegelemiseks. Igal aastal toimuvad kevadised ja sügised spordipäevad, jüriöö jooks (hiljem maijooks), korvpallivõistlused, ujumisvõistlused, talvel suusavõistlused, lisaks treeningud erinevatel spordialadel



Teatesuusatamine 2018. a talvel.
Foto kooli kodulehelt



5.-12. klass maijooksu stardis 2018.
Foto: Mai Kroonmäe



Algklasside spordipäev 8.09.2017 ja teatejooks 22.09.2020 spordipäeval.
Fotod kooli kodulehelt



Kauaoodatud staadioni renoveerimise algus kevadel 2021

2018 – koolis tähistati **Eesti Vabariigi 100. aastapäeva** ajarännaku ja aktusega;

2. juunil 2018 – Tamsalu kooli 150. ja Tamsalu laulu- ja tantsupäeva 50. aastapäeva



Ajarännak aastasse 1918



Eesti Vabariigi 100. aastapäeva aktus
Fotod Tamsalu kooli kodulehelt



Kooli 150. aastapäev. Vilistlased tutvuvad uuenenud kooliga



50. Tamsalu laulu- ja tantsupäeva rongkäik

Koolijuhid

1988 – **Ain Aasa**, kooli direktor laulva revolutsiooni ja Eesti taasiseseisvumise ajal

1994 – **Ain Jõesalu**, laia silmaringi ja demokraatliku juhtimisstiiliga, õpetas ka saksa keelt ja filosoofiat, oli korvpallitreener

1998 – **Vardo Arusaar**, pööras tähelepanu nii õppe- kui kasvatustööle, koolimaja täieliku renoveerimise tulemusena said kooliruumid uue ja kaasaegse ilme

2016 – **Tiina Parmasto**, tegi projekte ja pööras tähelepanu kunstiharidusele koolis

2019 – **Aivi Must**, direktor ja matemaatikaõpetaja

Õppejuhid



Foto Tamsalu gümnaasiumi kogust

Pildil direktor Ain Jõesalu, õppealajuhatajad Elle Nurmsalu (kooli vilistlane, õpetaja algklasside osas), Aime Tops ja Maire Tamm kooli 130. aastapäeval

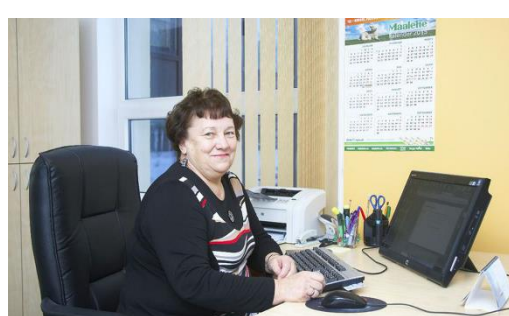


Foto: Aavo Leemets



Foto: Ain Liiva

Aime Tops: töötas Tamsalu koolis 1974. aastast, aastatel 1985-2017 õppealajuhataja, samuti eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Maire Tamm: töötas Tamsalu koolis aastatel 1974-2020. Tamsalu kooli vilistlane. Gümnaasiumiastme õpetaja, hinnatud matemaatikaõpetaja, tervisekäimise eestvedaja, Tamsalu naiskoori laulja.

Aastaring koolis



1. September, kooli algus, 2016.
Fotod kooli kodulehelt



Rebaste nädal. 17.-21.09.2018



Mihkkipäeva ja jõululaadad. Fotodel 2b valmistumas mihklilaadaks 26.09.2019 ja jõululaat 10.12.2018



Kandleansambel S. Luige juhatusel jõulukontserdil 21.12.2018



2. klassi rahvatantsurühm Eesti Vabariigi 99. aastapäeva aktusel
Fotod kooli kodulehelt



Teatripäevad. Nukitsamehe osatäitjad. 3.05.2019



Õuesõppepäevad ja keskkonnakuu kevadel. Algklassid Oruveskil 2017



Viimane koolikell abiturientidele ja lõpupeod. Fotodel 59. lennu tutipidu 18.04.2019 ja põhikooli lõpetajad juunis 2019



Ekskursioonid, matkad, osavõtt Eesti tähtsündmustest



7. klassid Viljandimaal koos õpetaja H. Mägiga, 2016



2.b klassi sügismatk Norra-Ostriku allikate alale, 19.09. 2016



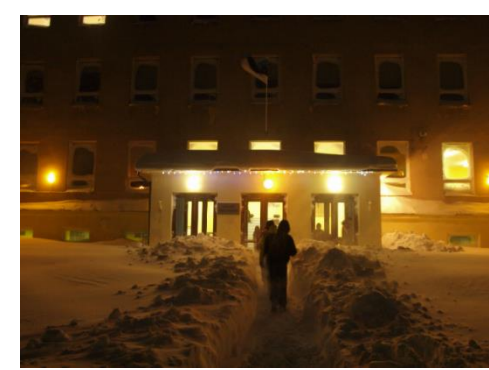
Tamsalu gümnaasiumi esindus ERMi nurgakivi panemisel, 30.04.2013



Tamme istutamine Tamsalu 100 tamme pargi avamisel, 25.05.2017



Osavõtt Eesti laulu- ja tantsupidudest. Tamsalu gümnaasistid XII noorte tantsupeol „Mina jään“: vihma tõttu ärajäetud etenduse asendasid noored oma peoga Vabaduse väljakul, 1.07.2017.
Foto: Robin Roots



Lumetorm Monika 9.12.2010. Kodust välja ja kooli oli raske pääseda. Üks koolipäev jäi ära



Kaks õppeaastat: 2019/20 ja 2020/21 töötasime osaliselt COVID-19 pandeemia tõttu distantsõppel. Koroonaaega iseloomustab plakat, mille joonistas Kirke Konnapere

Meie ja maailm

Meil on 4 sõpruskooli: Petäjavede Yläaste Soomes 1990. aastast, Mazsalaca Keskkool Lätis 2003. aastast, Munganga Keskkool Keenias ja alates 2019 Annadale Primary School eSwatini Kuningriigis



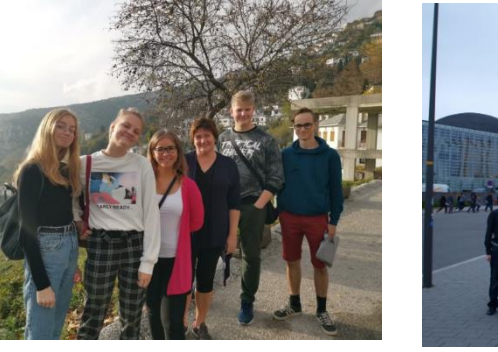
Tamsalu ja Mazsalaca laste ühine kontsert Mazsalaca kooli aulais 10.02.2016. Foto: Sirje Luik



Kirjad Munganga õpilastelt Tamsalusse 2013. Munganga laste jaoks kogutakse raha maailmanädalal, HeaTeoTööpäeval jne



Erasmus+ jt projektid: Erasmus+ projekt Choose Your Future Tamsalus 3.-9.04.2016



Projekt Don't bully me, don't discriminate against me, I am who I am, include me! Kreekas, 26.11.2019



Tutvumine ÜRO ja Euro Parlamendi tööga. Fotol gümnaasistid Strasbourgis Euroscola päeval 2011

Ettevõtlik kool, teadmishimulised ja edukad õpilased



Maailmaharidus: A. Must, K. Pehap ja A. Kraubner konkursi võitjate autastumisel 24.01.2020. Foto: Jelisaveta Dzigurski



Kool on õiglase kaubanduse sõber. K. Freinthal, G. Suur ja K. Pehap õiglase kaubanduse tooteid tutvustamas. 22.10.2019



Koolis tegeletakse aktiivselt robotikaga.



Teadusõhtu Tamsalu koolis, 29.09.2017



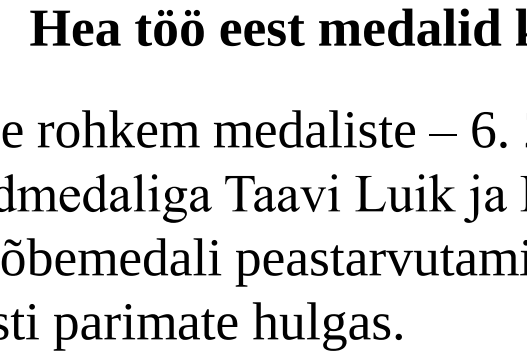
Tamsalu õpilased õpetaja T. Raudsepaiga Tartu Ülikooli teaduskooli uurimislaboris 03.2020. Foto: TÜ teaduskool



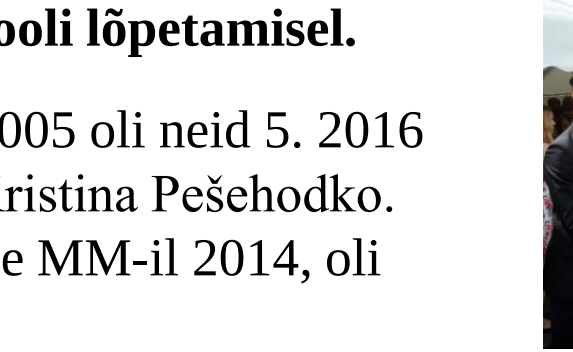
Edu olümpiaadidel, pranglimises, nutispordis, uurimistööde võistlustel jt konkurssidel. Hea töö eest medalid kooli lõpetamisel.



2002 oli kõige rohkem medaliste – 6. 2005 oli neid 5. 2016 lõpetasid kuldmedaliga Taavi Luik ja Kristina Pešehodko. Kristina sai hõbemedali peastarvutamise MM-il 2014, oli korduvalt Eesti parimate hulgas.



2. ja 3. klassi õpilased osalemas õpilaste Teadusfestivalil Tartus 16.04.2018



Eva-Maria Raudsepp osales 2021. a I 9. klassi õpilasena "Raket69" saates, on Eesti meister peastarvutamises, osalenud sel alal MM-il, võitnud sumomaadluses Euroopa meistrivõistlustelt kaks korda ja pronksi.



Taavi Luik ja Kristina Pešehodko presidendi vastuvõtul roosiaias 30.06.2016. Foto: Anna Aurelia Minev

Tamsalu kooli vilistlased saavad elus hästi hakkama ega unusta oma kooli



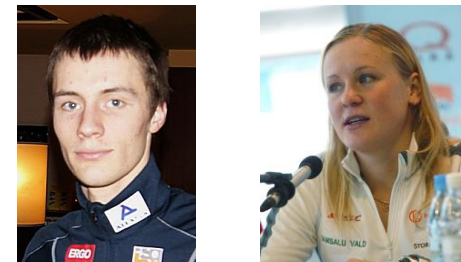
Poliitik Marko Pomerants ja meediaekspert Tarmu Tammerk. Fotod kooli kodulehelt



Näitekirjanik Urmas Lennuk Foto: Elmo Riig /Sakala



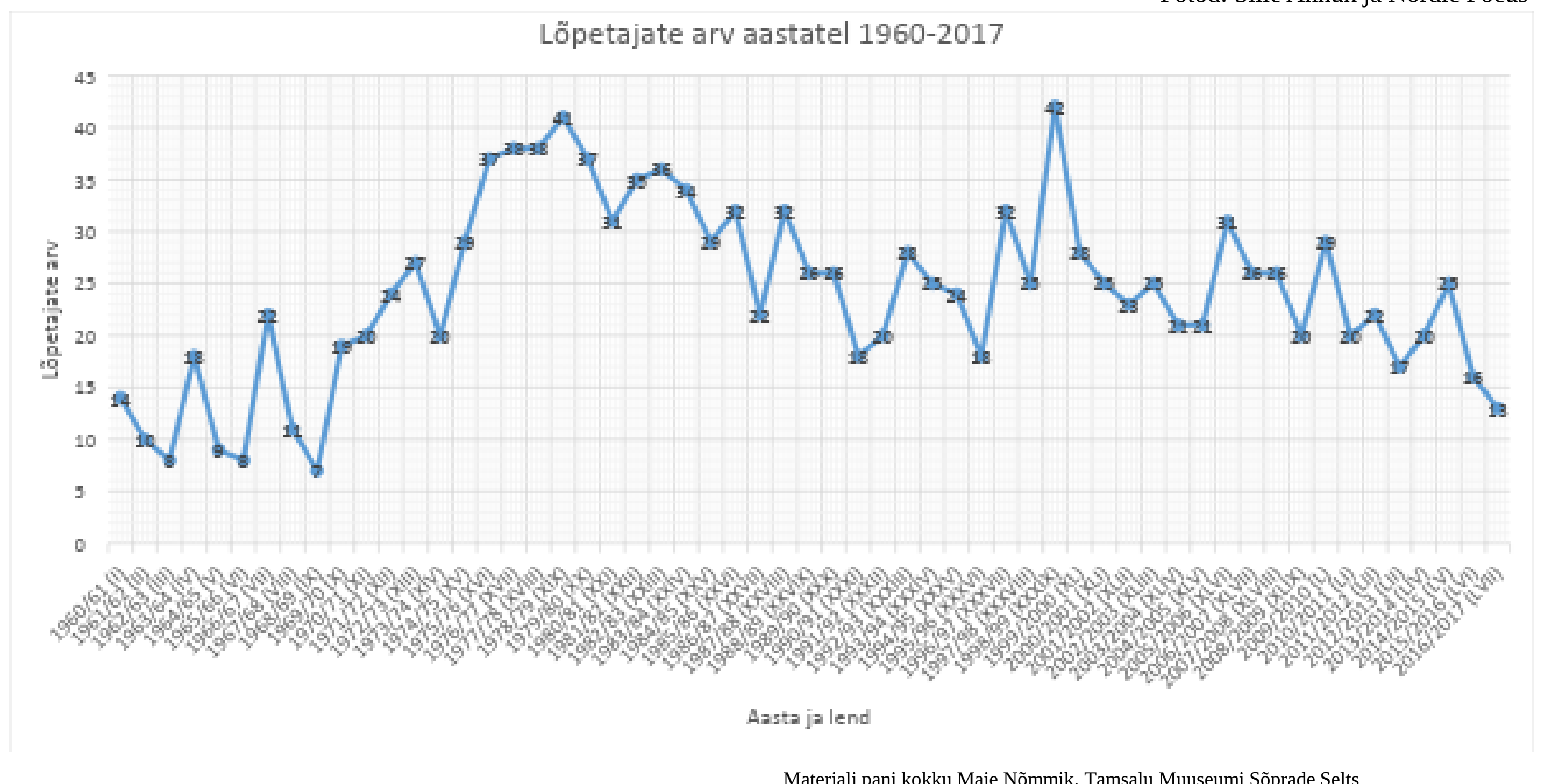
Vilistlaste hulgas on õpetajaid, ettevõtjaid, maailmatasemel sportlasi jt elualade esindajaid.



Kahevõitleja ja suusahüppaja Kaarel Nurmsalu. Foto: Slawek



Olümpiamängudel osalenud murdmaasuusatajad Kaili Sirge ja Timo Simonlatser. Fotod: Sille Annuk ja Nordic Focus



Materjali pani kokku Maie Nõmmik, Tamsalu Muuseumi Sõprade Selts